

Sag C-152/20

Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement

Dato for indlevering:

30. marts 2020

Forelæggende ret:

Tribunalul Mureş (Rumænien)

Afgørelse af:

1. oktober 2019

Sagsøgere:

DG

EH

Sagsøgt:

SC Gruber Logistics SRL

Hovedsagens genstand

Sag, hvor sagsøgerne DG og EH, i deres egenskab af arbejdstagere, har nedlagt påstand om, at Tribunalul Mureş (retten i første instans i Mureş, Rumænien) tilpligter sagsøgte SC Gruber Logistics SRL, i sin egenskab af arbejdsgiver, at betale en række pengekrav.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Fortolkningen af artikel 3 og 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I)

Præjudicielle spørgsmål

- 1) Skal artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 fortolkes således, at valget af den lov, der skal anvendes på den individuelle arbejdsaftale, udelukker anvendelsen af loven i det land, hvori arbejdstageren sædvanligvis har udført sit arbejde, eller således at lovvalget udelukker anvendelsen af forordningens artikel 8, stk. 1, andet punktum?
- 2) Skal artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 fortolkes således, at den minimumsløn, der er fastsat i det land, hvori arbejdstageren sædvanligvis har udført sit arbejde, udgør en rettighed, som er omfattet af de »bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse [...], såfremt parterne ikke havde aftalt lovvalg«, efter forordningens artikel 8, stk. 1, andet punktum?
- 3) Skal artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 fortolkes således, at den er til hinder for, at medtagelse i den individuelle arbejdsaftale af en klausul, der henviser til bestemmelserne i den rumænske arbejdslov, svarer til valget af den rumænske lov, i det omfang det er velkendt i Rumænien, at der er en lovbestemt *pligt* til at medtage denne klausul om valg i den individuelle arbejdsaftale? Skal artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 med andre ord fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning og praksis, hvorefter individuelle arbejdsaftaler *skal* indeholde klausulen om valg af den rumænske lov?

Anførte EU-retlige forskrifter og anført praksis fra Domstolen

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (Rom I), artikel 3 (Aftalt lovvalg) og 8 (Individuelle arbejdsaftaler)

Domstolens dom af 15. marts 2011, Koelzsch (C-29/10, EU:C:2011:151)

Anførte nationale forskrifter og retsafgørelser

Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii (lov nr. 53/2003 – arbejdsloven), artikel 111 om arbejdstid og artikel 133 vedrørende hviletid

Legea nr. 344/2006 privind detaşarea salariaţilor în cadrul prestării de servicii transnaţionale (lov nr. 344/2006 om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser over grænserne)

Artikel 1

»Denne lovs bestemmelser finder anvendelse

[...]

b) på virksomheder med hjemsted på Rumæniens område, som i forbindelse med levering af tjenesteydelser over grænserne udstationerer arbejdstagere, med hvilke de har indgået ansættelsesforhold, på en EU-medlemsstats, en EØS-stats eller Det Schweiziske Forbunds område på de i artikel 4, stk. 2, fastsatte betingelser«.

Artikel 4, stk. 2

»Denne lov finder anvendelse, dersom en af de i stk. 1, litra b), anførte virksomheder træffer en af følgende grænseoverskridende foranstaltninger:

a) for egen regning og under egen ledelse udstationerer en arbejdstager på Rumæniens område i henhold til en aftale mellem den udstationerende virksomhed og modtageren af tjenesteydelsen, der driver virksomhed på en EU-medlemsstats, en EØS-stats eller Det Schweiziske Forbunds område, dersom der i udstationeringsperioden består et ansættelsesforhold mellem arbejdstageren og den udstationerende virksomhed;

b) på Rumæniens område udstationerer en arbejdstager på et forretningssted eller i en virksomhed, der tilhører koncernen, beliggende på en EU-medlemsstats, en EØS-stats eller Det Schweiziske Forbunds område, dersom der i udstationeringsperioden består et ansættelsesforhold mellem arbejdstageren og den udstationerende virksomhed;

c) i sin egenskab af vikarbureau stiller en arbejdstager til rådighed for en brugervirksomhed, der er etableret eller driver virksomhed på en EU-medlemsstats, en EØS-stats eller Det Schweiziske Forbunds område, dersom der i udstationeringsperioden består et ansættelsesforhold mellem arbejdstageren og vikarbureauet«.

Artikel 7¹

»Ansatte, hvis arbejdsgivere har hjemsted på Rumæniens område og beskæftiger sig med international transport, som i en bestemt periode udstationeres for at udføre arbejde på en EU-medlemsstats, en EØS-stats eller Det Schweiziske Forbunds område, og som ikke henhører under situationerne i artikel 4, stk. 2, er omfattet af bestemmelserne i artikel 43 i [lov nr. 53/2003 – arbejdsloven], som bekendtgjort på ny, med senere ændringer og tilføjelser, og har de i samme retsakts artikel 44, stk. 2, fastsatte rettigheder.«

Ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr. 64/2003 pentru aprobarea modelului-cadru al contractului individual de muncă (arbejds- og socialsikringsministerens dekret nr. 64/2003 vedrørende godkendelse af rammeformular for den individuelle arbejdsaftale), der i bilag I, litra N, fastsætter, at alle individuelle arbejdsaftaler indgået i Rumænien skal indeholde følgende

klausul: »Bestemmelserne i denne individuelle arbejdsaftale suppleres med bestemmelserne i lov nr. 53/2003 – arbejdsloven.«

Hvad angår retspraksis henvises der til civilretlig dom af 18. december 2018, afsagt af Tribunalul Mureş og stadfæstet af den højere ret, hvormed den førstnævnte ret frifandt en arbejdsgiver for påstanden om betaling af forskellen mellem den i Østrig på området for vejtransport fastsatte minimumsløn, som en arbejdstager hævdede at have ret til i medfør af forordning nr. 593/2008, og den oppebårne løn. Tribunalul Mureş fandt, for det første at parterne havde valgt den rumænske lov som den lov, der fandt anvendelse på den individuelle arbejdsaftale, for det andet at de havde aftalt, at arbejdstagerens arbejdsmæssige forpligtelser ikke skulle opfyldes på et fast arbejdssted, men at tjenestestedet hele tiden ville flyttes, for det tredje at arbejdstageren ud over lønnen havde oppebåret dagpenge, og for det fjerde at parterne i den individuelle arbejdsaftale havde fastsat en løn i rumænske lei og ikke den østrigske minimumsløn i euro. Der blev endvidere taget højde for, at arbejdsredskaberne (lastvognene) befandt sig ved forretningsstedet i Østrig, at det sted, hvortil sagsøgeren vendte tilbage efter sine opgaver, var beliggende i Østrig, og at det land, hvori arbejdstageren ved opfyldelse af aftalen sædvanligvis udførte sit arbejde, var Østrig, men at disse omstændigheder ikke var tilstrækkelige til at udelukke valget af den rumænske lov som den lov, der fandt anvendelse på den individuelle arbejdsaftale.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 I stævningen er det oplyst, at sagsøgerne er ansat i det sagsøgte selskab som lastvognchauffører, og at de udfører deres arbejde på Det Europæiske Fællesskabs område. De individuelle arbejdsaftaler, som de indgik med sagsøgte, indeholder følgende: »Bestemmelserne i denne individuelle arbejdsaftale suppleres med bestemmelserne i lov nr. 53/2003 – arbejdsloven og den overenskomst, som finder anvendelse for enheden/sektoren« og »Tvister vedrørende indgåelse, gennemførelse, ændring, suspension eller ophør af denne individuelle arbejdsaftale bilægges af den ret, som har kompetence *ratione materiae* og *ratione loci*, i henhold til loven«.
- 2 Vedrørende sagsøgernes arbejdssted præciserer aftalerne følgende: »Arbejdet udføres hos (afdelingen/kontoret/værkstedet/distriktet) for transportfirmaet eller hovedkontoret/forretningsstedet/andet organiseret arbejdssted, i Oradea kommune [Rumænien], og i kraft af delegation/udstationering hos kontorerne eller forretningsstederne for nuværende eller fremtidige kunder og leverandører, på alle bestemmelsessteder i landet og i udlandet, hvor der er brug for det i forbindelse med arbejdsopgaverne anvendte køretøj, eller på ethvert andet sted, hvor arbejdstageren udfører sine transportopgaver.«
- 3 Sagsøgernes individuelle arbejdsaftaler blev indgået på både rumænsk og italiensk (den ene halvdel af arket var affattet på italiensk og den anden på rumænsk).

- 4 I sagen for Tribunalul Mureş har sagsøgerne bl.a. nedlagt påstand om, at sagsøgte tilpligtes at betale dem den løn, som de har ret til i medfør af forordning (EF) nr. 593/2008 (Rom I), dvs. med hensyn til begge sagsøgere forskellen mellem den oppebårne løn og den i Italien på området for vejtransport fastsatte minimumsløn samt den ekstra løn svarende til to månedslønninger pr. år, som de har ret til i medfør af forordning (EF) nr. 593/2008 (Rom I) sammenholdt med overenskomsten på området for logistik, vejtransport og spedition i Italien, idet beløbene reguleres med inflationstaksten på betalingsdatoen, med tillæg af lovbestemte renter beregnet fra den månedlige forfaldsdato for ethvert således opgjort beløb, samt derudover med hensyn til sagsøgeren EH forskellen mellem den oppebårne løn og den minimumsløn, som er fastsat i Tyskland i henhold til samme forordning, for den periode, i hvilken han blev udstationeret på Tysklands område.
- 5 I sit svarskrift har sagsøgte SC Gruber Logistics SRL gjort gældende, at sagsøgerne udførte deres opgaver med lastvogne registreret i Rumænien og på grundlag af transporttilladelser udstedt i henhold til den i Rumænien anvendelige lovgivning, at alle instruktioner blev givet af sagsøgte, og at arbejdet var organiseret i Rumænien.
- 6 Under disse omstændigheder har Tribunalul Mureş på sagsøgernes begæring besluttet at forelægge Domstolen en række spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 3 og 8 i forordning nr. 593/2008.

De væsentligste argumenter, der anføres af hovedsagens parter

- 7 Til støtte for deres påstand har sagsøgerne gjort gældende, at selv om de individuelle arbejdsaftaler blev registreret i Rumænien, udførte de ved opfyldelse af aftalen sædvanligvis deres arbejde i Italien, hvorfor de har ret til den i Italien på området for vejtransport fastsatte minimumsløn og ikke den rumænske minimumsløn, som de oppebar. De har endvidere påberåbt sig Domstolens dom af 15. marts 2011, Koelzsch (C-29/10, EU:C:2011:151).
- 8 Nærmere bestemt har sagsøgerne anført, for det første at det sted, hvorfra de startede udførelsen af deres transportopgaver og modtog instruktioner, var i Italien, for det andet at arbejdsredskaberne, dvs. lastvognene, befandt sig i Italien, og for det tredje at de steder, hvor transporten hovedsageligt blev gennemført, de steder, hvor varerne blev aflæsset, samt det sted, hvortil sagsøgerne vendte tilbage efter disse opgaver, var beliggende i Italien.
- 9 Sagsøgte har modsat sig forelæggelsen for Domstolen, da betingelserne herfor efter sagsøgtes opfattelse ikke er opfyldt.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 10 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 593/2008 skal fortolkes således, at den nationale ret – såfremt en arbejdstager sædvanligvis udfører det af arbejdsaftalen omfattede arbejde i et andet land end det, hvis lov parterne udtrykkeligt har valgt – på grundlag af denne bestemmelses sidste punktum kan udelukke anvendelsen af den af parterne udtrykkeligt valgte lov, hvis det af de samlede omstændigheder fremgår, at aftalen har en nærmere tilknytning til et andet land.
- 11 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om den minimumsløn, der er fastsat i det land, hvori arbejdstageren sædvanligvis har udført sit arbejde, udgør en rettighed, som er omfattet af de »bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse [...], såfremt parterne ikke havde aftalt lovvalg«, efter forordningens artikel 8, stk. 1, andet punktum.
- 12 Såfremt dette spørgsmål besvares benægtende, modtager arbejdstageren derfor den nationale minimumsløn i det land, hvis lov parterne udtrykkeligt har valgt, selv om minimumslønnen i henhold til loven i det land, hvortil aftalen har sin nærmeste tilknytning, er højere, hvorfor arbejdstageren lider et tab ud fra dette aspekt.
- 13 Hvis spørgsmålet derimod besvares bekræftende, fører dette til, at aftalen omfattes af to forskellige love, dvs. den udtrykkeligt valgte lov og loven med de »bestemmelser, som ikke kan fraviges ved aftale i henhold til den lov, som ville have fundet anvendelse [...], såfremt parterne ikke havde aftalt lovvalg«.
- 14 Med det tredje spørgsmål ønskes oplyst, om arbejdsgiverens brug af en standardformular for den individuelle arbejdsaftale, hvis formulering er forhåndsbestemt af en national retsakt, og som dermed skal indeholde klausulen om, at den rumænske arbejdslov finder anvendelse på aftalen, svarer til valget af den rumænske lov.
- 15 Hvis Domstolen måtte fastslå, at en sådan national lovgivning og praksis strider mod artikel 3 i forordning nr. 593/2008, kan retten fjerne denne lovbestemte klausul om lovvalg fra aftalen.